

2020/2216(INI)

30.3.2021

MIŠLJENJE

Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost

upućeno Odboru za unutarnje tržište i zaštitu potrošača

o oblikovanju digitalne budućnosti Europe: uklanjanje prepreka funkcioniranju jedinstvenog digitalnog tržišta i poboljšanje upotrebe umjetne inteligencije za europske potrošače
(2020/2216(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Maria da Graça Carvalho

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost poziva Odbor za unutarnje tržište i zaštitu potrošača da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da se iskorištavanjem punog potencijala digitalnih vještina žena može znatno doprinijeti jačanju europskog gospodarstva, posebno s obzirom na činjenicu da u Europi postoji oko milijun slobodnih radnih mjesta za digitalne stručnjake, da 70 % poduzeća odgađa ulaganja jer ne mogu pronaći ljude s odgovarajućim digitalnim vještinama¹ i da u nekim kategorijama poslova više od 90 % radnih mjesta zahtijeva posebne vrste digitalnih vještina²;
1. podsjeća da su žene nedovoljno zastupljene u sektoru informacijske i komunikacijske tehnologije te da postoji digitalni rodni jaz u području digitalne tehnologije kojim se žene dovodi u neravnan položaj; podsjeća, nadalje, da žene čine 36 % osoba s diplomom iz područja znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), 30 % radne snage u području tehnologije, uključujući 22 % u području umjetne inteligencije, i 17 %³ stručnjaka u području IKT-a u Europi, da bi predviđeni poticaj gospodarstvu EU-a iznosio 16 milijardi EUR⁴ godišnje kad žene s diplomom iz područja tehnologije ne bi bile spriječene u zapošljavanju na digitalnim radnim mjestima po jednakoj stopi kao i muškarci, te da će se promicanjem rodne jednakosti na jedinstvenom digitalnom tržištu, kojom se doprinosi premošćivanju digitalnog rodnog jaza, suzbiti rodno uvjetovani stereotipi koji uvelike utječu na razvoj sustava umjetne inteligencija, unos podataka u te sustave i korištenje tih sustava;
 2. prima na znanje da 30 % poduzetnika u EU-u čine žene, no da se ženama dodjeljuje tek 2 % dostupnih nebankovnih financijskih sredstava⁵, zbog čega im je teže sudjelovati u digitalnom gospodarstvu;
 3. podsjeća da je sektor informacijske i komunikacijske tehnologije sektor s najvećim udjelom isključivo muških upravnih odbora te pozdravlja činjenicu da se Komisija namjerava zauzeti za usvajanje Prijedloga direktive o poboljšanju rodne ravnoteže među savjetodavnim članovima uprava trgovačkih društava uvrštenih na burzama te za povezane mjere (Direktiva o ženama u upravnim odborima);
 4. naglašava da istraživanje Agencije za temeljna prava o nasilju nad ženama pokazuje da je prijavljen velik broj slučajeva seksualnog uznemiravanja na lokacijama za

¹ Izvješće Komisije od 17 lipnja 2020. o utjecaju demografskih promjena (COM(2020)0241).

² Komunikacija Komisije od 1. srpnja 2020. o Programu vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost (COM(2020)274).

³ Komunikacija Komisije od 5. ožujka 2020.: „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.” (COM(2020)0152).

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/women-digital-0>

⁵ Fackelmann, S. i De Concini, A., Financiranje poduzetnica: kako osnažiti žene kroz rast (*Funding women entrepreneurs: How to empower growth*), Savjetodavno tijelo za financiranje inovacija pri Europskoj komisiji i Europskoj investicijskoj banci (*Innovation Finance Advisory for the European Commission and the European Investment Bank*), 29. lipnja 2020.

obrazovanje u području STEM-a, među ostalim u školama, na sveučilištima i radnim mjestima, što dodatno isključuje žene iz tog sektora;

5. ističe da je rodna jednakost temeljno načelo Europske unije i da bi se trebala odražavati u svim politikama EU-a; poziva na priznavanje temeljne uloge žena u postizanju ciljeva europske digitalne strategije u skladu s ciljevima rodne ravnopravnosti; podsjeća da je sudjelovanje žena u digitalnom gospodarstvu ključno za stvaranje uspješnog digitalnog društva i jačanje digitalnog unutarnjeg tržišta EU-a; naglašava važnost jamčenja rodno osviještene politike i razvoja pokazatelja u digitalnom obrazovanju na svim razinama, u okviru strategije jedinstvenog digitalnog tržišta i u industriji umjetne inteligencije, te u podizanju razine osviještenosti žena o osposobljavanju i radnim mjestima povezanima s digitalnim gospodarstvom i mogućnostima koje ona predstavljaju;
6. poziva Komisiju da nastavi uklanjati rodni jaz korištenjem višerazinskog pristupa u sektoru informacijske i komunikacijske tehnologije te da uspostavi politike za potpunu procjenu uzroka i čimbenika pojava kao što su rodni stereotipi i diskriminacija ili za stvaranje odgovarajućeg radnog okruženja i okruženja za učenje, da poveća sudjelovanje žena u području STEM-a i umjetne inteligencije te da zagovara mjere na svim razinama obrazovanja i zapošljavanja u digitalnom sektoru, posebno pokretanjem mentorskih programa sa ženskim uzorima od rane dobi, podupiranjem cjeloživotnog učenja, osposobljavanja i programa za jačanje elektroničkih vještina uz pridavanje osobite pozornosti starijim ženama, olakšavanjem pristupa uslugama, kao i sredstvima, ustanovama i radu na daljinu u okviru istraživanja, osobito u određenim ruralnim područjima u kojima je zbog pandemije bolesti COVID-19 osobito izražen nedostatak internetskih usluga, digitalne tehnologije i infrastrukture; poziva da se pri razvoju politike i zakonodavstva uzme u obzir umjetnu inteligenciju iz rodne perspektive te da se, po potrebi, prilagodi postojeće zakonodavstvo, uključujući programe EU-a;
7. poziva Komisiju i države članice da povećaju mogućnosti financiranja za poduzetnice kako bi imale jednake mogućnosti za natjecanje na jedinstvenom digitalnom tržištu, da se politikama oslobodi i podupre potencijal poduzetnica i da se proširi Europska mreža poslovnih anđela i Europska mreža mentora za poduzetnice; poziva Komisiju da zajamči punu provedbu ministarske Izjave o preuzimanju obveze u pogledu žena u digitalnoj sferi;
8. poziva Komisiju da pomogne državama članicama u poduzimanju potrebnih koraka kako bi žene mogle iskoristiti mogućnosti koje nudi rad na daljinu tako što im se omogućava da obavljaju posao od kuće i da postignu učinkovitu ravnotežu između obveza na plaćenom radnom mjestu i obveza povezanih sa skrbi – jamčenjem učinkovite provedbe Direktive o ravnoteži između poslovnog i privatnog života⁶ u svrhu pravednije raspodjele odgovornosti za skrb u obiteljima, kao i jamčenja da žene imaju pristup potrebnom sustavu socijalne zaštite i skrbi za djecu; poziva na procjenu učinka rada na daljinu, posebno u pogledu radnog vremena, društvene izolacije, odvajanja poslovnog i privatnog života te psihološkog pritiska;
9. traži od Vijeća da, kad je riječ o mjerama u području zapošljavanja, deblokira i usvoji

⁶ Direktiva (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU, SL L 188, 12.7.2019., str. 79.

Direktivu o ženama u upravnim odborima; apelira na države članice da u cijelosti prenesu i provedu Direktivu o ravnoteži između poslovnog i privatnog života; poziva Komisiju i države članice da ciljanim mjerama smanje razlike među spolovima u digitalnom gospodarstvu, među ostalim europskim fondovima za financiranje ženskih projekata u digitalnom sektoru, promicanjem uvođenja minimalnog broja istraživačica koje sudjeluju u projektima informacijsko-komunikacijske tehnologije, tečajevima osposobljavanja za odjele za ljudske resurse o nesvjesnim predrasudama kojima se diskriminira na temelju roda kako bi se promicalo rodno ujednačeno zapošljavanje, donošenjem politika javne nabave i/ili smjernica o nabavi usluga informacijsko-komunikacijske tehnologije od pružatelja koji su ostvarili rodnu ravnopravnost u hijerarhijskoj strukturi svojih poduzeća i odbora te olakšavanjem dodjele europskih financijskih sredstava poduzećima koja uzimaju u obzir kriterije u području rodne ravnopravnosti;

10. snažno podupire inicijative Komisije za podizanje razine svijesti o digitalnim mogućnostima kao što su načelo da nema javne rasprave bez sudjelovanja žena, Europski tjedan programiranja, Koalicije za digitalne vještine i radna mjesta, Nagrada EU-a za inovatorice, inicijative Sigurnijeg interneta u EU-u (#SaferInternet4EU), Novi program vještina za Europu te perspektive cjeloživotnog učenja;
11. smatra da se umjetnom inteligencijom može znatno doprinijeti prevladavanju rodne diskriminacije i riješiti probleme s kojima se žene susreću kako bi se promicala rodna ravnopravnost, pod uvjetom da se izradi prikladan pravni i etički okvir, da se iskorijene svjesne i nesvjesne predrasude i da se poštuju načela rodne ravnopravnosti; naglašava nedostatak raznolikosti u sektoru umjetne inteligencije u timovima programera i inženjera te važnost upotrebe podataka razvrstanih prema rodu pri razvoju proizvoda, standarda umjetne inteligencije, algoritama i aplikacija; poziva Komisiju i države članice da zajamče da se umjetna inteligencija razvija na način kojim se poštuje i promiče jednakost; potiče relevantne aktere da rade na sprečavanju rodnih i kulturnih predrasuda i stereotipa, da zajamče osposobljavanje za poslodavce, radnike i nastavnike te da promiču sudjelovanje žena zajedno s raznolikim timovima ključnih društvenih aktera u osmišljavanju, razvoju i provedbi algoritama, strojnom učenju, obradi prirodnog jezika i primjeni umjetne inteligencije;
12. poziva Komisiju da predloži regulatorni okvir za rješavanje problema pristranosti, neopravdane diskriminacije i nejednakosti svojstvenih visokorizičnim sustavima umjetne inteligencije, uključujući biometrijske sustave; poziva na veću raznolikost primjenom intersekcijskog pristupa i načela rodne ravnoteže među programera umjetne inteligencije te na dostatno i kvalitetno osposobljavanje programera umjetne inteligencije u pogledu transparentnosti, diskriminacije, rodnih stereotipa te predrasuda na temelju rasnog i etničkog podrijetla i kulture;
13. zabrinut je zbog razlika u digitalnim vještinama među spolovima koje žene stavljaju u nepovoljan položaj na novim digitalnim tržištima; naglašava važnost osnaživanja potrošača, posebno žena, podučavanjem osnovnih vještina informacijsko-komunikacijske tehnologije i pokretanjem kampanja za podizanje razine osviještenosti kako bi im se omogućilo da u potpunosti iskoriste prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta;

14. ističe da strukturne rodne predrasude u akademskoj i istraživačkoj zajednici te poduzetništvu u digitalnom sektoru usporavaju karijerno napredovanje žena, smanjuju njihove profesionalne mogućnosti dovode do nedovoljne zastupljenosti žena u digitalnom gospodarstvu; poziva Komisiju da se kroz osmišljavanje postupaka financiranja, prijave i donošenja odluka pobrine za što učinkovitije suzbijanje takvih predrasuda tijekom tih postupaka te nadalje poziva Komisiju da dodijeli više sredstava za potporu ženama iz akademske zajednice, istraživačicama i poduzetnicama;
15. ističe da je visoka razina vještina u STEM-u ključna za proces inovacija u najsuvremenijim područjima informacijsko-komunikacijske tehnologije kao što su umjetna inteligencija ili kibersigurnost te će stoga biti sve važnija za buduću konkurentnost Europske unije na globalnim tržištima;
16. poziva na to da se posebna pozornost posveti potrebama žena i djevojčica koje su meta uznemiravanja te porastu kiberkriminaliteta i internetskog nasilja u digitalnom svijetu koje obeshrabruje žene, djevojčice i pripadnike manjina u uključivom sudjelovanju na digitalnim tržištima te traži da se ta pitanja riješe prijedlogom akta Komisije o (COM(2020)0825); poziva na to da se provedu kampanje podizanja razine osviještenosti i informiranja žena o tome kako se zaštititi na internetu kako bi se suzbilo rodno uvjetovano nasilje i rodni stereotipi; apelira na Komisiju i države članice da osmisle alate za obuku u području digitalnih usluga i industrije umjetne inteligencije, da poštuju pravo radnika na isključivanje i da blisko surađuju sa ženskim organizacijama civilnog društva te da ih uključe u svoj rad u fazama osmišljavanja i provedbe politika za potrošače i javne tehnologije kako bi se bolje odgovorilo na probleme koji postoje u svakodnevnom životu žena i djevojčica te kako bi se te probleme ublažilo, uz pridavanje posebne pozornosti ranjivim skupinama poput žena i djevojčica koje su pripadnice manjina;
17. poziva Komisiju da iskoristi i bolje usmjeri Digitalnu agendu i Strategiju jedinstvenog digitalnog tržišta u cilju rješavanja ozbiljnog rodnog jaza u sektoru informacijsko-komunikacijske tehnologije i poticanja pune integracije žena u tom sektoru, posebno u pogledu tehničkih i telekomunikacijskih zanimanja, te da potiče obrazovanje i osposobljavanje žena i djevojčica u području informacijsko-komunikacijskoj tehnologije te u drugim područjima STEM-a;
18. smatra da je za postizanje rodne ravnopravnosti u razvoju, proizvodnji, marketingu i upotrebi digitalnih usluga i potrošačkih proizvoda, aplikacija i internetskih platformi koje počivaju na umjetnoj inteligenciji ključno uspostaviti sveobuhvatno obrazovanje u školama i na radnim mjestima kako bi se prepoznale i iskorijenile rodne predrasude u vlastitom ponašanju i radu;
19. poziva Komisiju i države članice da prepoznaju uznemiravanje na internetu usmjereno na poduzetnice te da poduzmu mjere za rješavanje tog problema;

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	25.3.2021
Rezultat konačnog glasovanja	+ : 28 - : 2 0 : 4
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Viliija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Pina Picierno, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Sylwia Spurek, Jessica Stegrud, Isabella Tovaglieri, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Marco Zullo
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Aušra Maldeikienė, Irène Tolleret

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

28	+
ECR	Andželika Anna Mozdzanowska
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Arba Kokalari, Aušra Maldeikienė, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Renew	Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Irène Tolleret, Hilde Vautmans, Marco Zullo
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Ernest Urtasun

2	-
ID	Simona Baldassarre, Isabella Tovaglieri

4	0
ECR	Jessica Stegrud, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Annika Bruna
The Left	Sandra Pereira

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani